

Wykorzystanie finansowania zwrotnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

W obecnej perspektywie finansowej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewiduje się wykorzystanie mechanizmów finansowych, tj. zwrotnej formy wsparcia w odniesieniu do wybranych obszarów, ważnych z punktu widzenia zmniejszenia emisyjności gospodarki. Połączenie formy zwrotnej i bezzwrotnej wsparcia pozwoli na większe zaangażowanie środków publicznych i prywatnych w osiągnięcie zakładanych celów. Dodatkowo umożliwi to oddziaływanie interwencji publicznej w perspektywie długoterminowej.

Zgodnie z wymogami unijnej legislacji (art. 37 ust 2 rozporządzenia ogólnego 1303/2013), została przeprowadzona analiza ex-ante, pod kątem zapotrzebowania przez inwestorów na środki finansowe i oferty tych środków przez rynek, a więc istnienia luki pomiędzy popytem a podażą. Na tej podstawie oszacowano poziom niezbędnego wsparcia przez środki publiczne oraz typy instrumentów finansowych.

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, raporty wspierające analizę ex-ante zostały opracowane na zlecenie Instytucji Zarządzającej POIiŚ przez Bank Światowy (analiza na poziomie makroekonomicznym, diagnozująca obszary tematyczne do wykorzystania formuły zwrotnej) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (szczegółowe badanie pod kątem wymagań sformułowanych w art. 37 rozporządzenia ogólnego). Dodatkowo zostały przeprowadzone szczegółowe analizy pogłębiające (EBI, NFOŚiGW), które pozwoliły na określenie parametrów oferowanych produktów finansowych.

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazały trzy obszary w ramach programu, w których uzasadnione jest zastosowanie finansowania zwrotnego: produkcja energii odnawialnej oraz efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach i budownictwie mieszkaniowym.

Poniżej przedstawiono główne wyniki z analizy ex-ante – w podziale na poszczególne sektory, w których planowane jest uruchomienie instrumentów finansowych, w tym parametry mechanizmów finansowych.

Informacje tutaj przedstawione mają charakter orientacyjny. W odniesieniu do poszczególnych naborów finansowych, najbardziej aktualne informacje są dostępne na stronach właściwych Instytucji Wdrażających. Instytucja Zarządzająca zastrzega sobie prawo do aktualizacji informacji np. wskutek zmian legislacyjnych lub konieczności dostosowania produktów do sytuacji rynkowej.

1. Efektywność energetyczna w dużych przedsiębiorstwach

Działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Grupa docelowa: Przedsiębiorcy (duże przedsiębiorstwa) lub/i podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE działające na rzecz dużych przedsiębiorstw.

ZIDENTYFIKOWANE BARIERY RYNKOWE UZASADNIAJĄCE ZASTOSOWANIE FINANSOWANIA ZWROTNEGO

- ograniczone zainteresowanie finansowaniem przez banki komercyjne inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej,
- niska świadomość korzyści związanych z realizacją projektów poprawy efektywności energetycznej wśród zarządów spółek firm,
- małe zainteresowanie przedsiębiorców inwestycjami inwestycja energetycznymi (relacja wysokich nakładów inwestycyjnych w stosunku do uzyskanych oszczędności energii).

WDROŻENIE PRODUKTÓW FINANSOWYCH

W celu zniwelowania niekorzystnej z punktu widzenia efektywności energetycznej sytuacji w sektorze przedsiębiorstw, a także pośrednio, poprzez ograniczenie operacyjnych kosztów działalności – zwiększenia konkurencyjności firm, w analizie ex-ante zarekomendowano wprowadzenie w ramach POIiŚ mechanizmu finansowego w formie preferencyjnych pożyczek.

Projekty zostaną wsparte za pomocą instrumentu mieszanego składającego się z pożyczki oraz premii inwestycyjnej, rozumianej jako umorzenie kapitałowe uzależnione od osiągnięcia określonych wskaźników efektywności. Wielkość premii będzie uzależniona od osiągniętego stopnia redukcji zużycia energii i może wynosić od 5% do 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Intensywność wsparcia w ramach całego instrumentu nie będzie przekraczać 75% kosztów projektu, przy zachowaniu zasad pomocy publicznej.

Oprócz tego, na wysokość dofinansowania projektu mają wpływ czynniki wynikające z *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych w tym generujących dochodów i projektów hybrydowych na lata 2014-2020* (m. in. wskaźnik luki w finansowaniu) oraz pomocy publicznej. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie Instytucji Wdrażającej:

http://poiis.nfosigw.gov.pl/gfx/poiis/userfiles/files/skorzystaj_z_programu/zobacz_ogloszenia_i_wyniki/dzialanie_1.3.1/dzialanie_1.2/zalacznik_nr_7_metodyka_wyliczenia_max_dofinansowania_1.2_final.pdf

Dodatkowo, w ramach POIiŚ, w zależności od dostępnej alokacji po przeprowadzeniu zaplanowanych konkursów, rozważane jest uruchomienie pilotażu uwzględniającego w systemie udział firm ESCO. Firma ESCO, na podstawie zawartego z przedsiębiorstwem kontraktu EPC (Energy performance contract) realizować będzie inwestycję, splanowaną z oszczędności wynikających z mniejszego zużycia energii. Firma ESCO zapewni finansowanie inwestycji z wykorzystaniem pożyczki preferencyjnej i częściowej dotacji ze środków UE, w wysokości zależnej od osiągniętych oszczędności energii. Jednocześnie kontrakt przenosi ryzyko nie dotrzymania zakładanych poziomów oszczędności energii z przedsiębiorstwa na firmę ESCO.

2. Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w konurbacji śląsko-dąbrowskiej

Grupa docelowa: Spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i przedsiębiorstwa usług energetycznych ze wskazanych obszarów w Strategiach ZIT miast wojewódzkich, tym Subregionu Centralnego województwa śląskiego oraz miast subregionalnych (wskazanych w kontraktach terytorialnych)

ZIDENTYFIKOWANE BARIERY RYNKOWE UZASADNIAJĄCE ZASTOSOWANIE FINANSOWANIA ZWROTNEGO

- ze względu na niewystarczającą dostępność zabezpieczeń oraz niską zdolność kredytową utrudniony jest dostęp wspólnot/spółdzielni mieszkaniowych do finansowania komercyjnego inwestycji nakierowanych na oszczędność energii w budynkach wielorodzinnych,
- ograniczona oferta rynkowa kredytów na termomodernizację budynków, niechęć banków komercyjnych do finansowania inwestycji „głębokiej termomodernizacji” budynków z powodu długiego okresu zwrotu i niskiej stopy zwrotu.

WDROŻENIE PRODUKTÓW FINANSOWYCH

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne ma duży potencjał w zakresie zmniejszania zużycia energii. Wsparcie z funduszy unijnych, umożliwiające spółdzielniom i wspólnotom mieszkaniowym realizację projektów poprzez wypełnienie luki finansowej pomiędzy wydatkami inwestycyjnymi na termomodernizację a szacowanym oszczędnościami energii, bez jednoczesnego wprowadzania lokatorom podwyżek czynszu, stanowić będzie zachętę do realizacji tego typu inwestycji.

W analizie ex-ante EBI zaprezentowano rozwiązanie, polegające na udzieleniu bezzwrotnego wsparcia z funduszy unijnych w postaci premii inwestycyjnej, wypłacanej po zakończeniu realizacji inwestycji, pod warunkiem osiągnięcia odpowiedniego poziomu oszczędności energii.

IZ POIiŚ, po rozważeniu dodatkowych przesłanek, planuje wdrożyć alternatywny instrument finansowy o charakterze hybrydowym, w ramach którego udzielana będzie, oprócz premii inwestycyjnej, dodatkowa pomoc w formie:

- pomocy bezzwrotnej w formie dotacji,
- pożyczki ze środków unijnych oraz krajowych.

Taka kombinacja wsparcia w ramach instrumentu finansowego pozwoli na zatrzymanie części środków podlegających zwrotowi w systemie do wykorzystania w perspektywie po 2020 roku oraz maksymalizację efektu dźwigni, poprzez zaangażowanie do systemu innych środków.

Planowana wielkość wsparcia ze środków UE uzależniona będzie od poziomu zaoszczędzonej/zużycia energii pierwotnej. Dodatkowo przewiduje się również udzielenie wsparcia technicznego i doradczego beneficjentów w ramach systemu doradztwa energetycznego ze strony NFOŚiGW.

Oprócz tego, na wysokość dofinansowania projektu mają wpływ czynniki wynikające z Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych w tym generujących dochodów i projektów hybrydowych na lata 2014-2020 (m. in. wskaźnik luki w finansowaniu) oraz pomocy publicznej.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronach Instytucji Wdrażających:

http://poiis.nfosigw.gov.pl/gfx/poiis/userfiles/files/skorzystaj_z_programu/zobacz_ogloszenia_i_wyniki/dzialanie_1.3.2/zalacznik_nr_7_do_regulaminu_konkursu_metodyka_1_3_2_final.pdf

<http://www.wfosigw.katowice.pl/index.php/zobacz-ogloszenia-o-naborach-wnioskow/ogloszenia-o-konkursach?showall=&start=3>

3. Produkcja energii z odnawialnych źródeł energii (OZE)

Poddziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

Grupa docelowa: Przedsiębiorcy - wytwórcy energii z odnawialnych źródeł energii, wygrywający aukcje oraz nie uczestniczący w aukcji.

ZIDENTYFIKOWANE BARIERY RYNKOWE UZASADNIAJĄCE ZASTOSOWANIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

- brak wystarczającego kapitału własnego przedsiębiorstw, aby realizować inwestycje w OZE,
- niechęć do podejmowania ryzyka współfinansowania inwestycji w OZE przez sektor bankowy (w tym również ze względu na niestabilność otoczenia formalno-prawnego).

WDROŻENIE PRODUKTÓW FINANSOWYCH

W celu osiągnięcia nałożonych na Polskę zobowiązań, ustawa o odnawialnych źródłach energii z maja 2015 roku, definiuje nowy system wsparcia dla produkcji OZE oparty na systemie aukcyjnych, którego wdrożenie planowane jest w 2016 roku. System ten promować będzie wytworzenie określonego wolumenu energii ze źródeł odnawialnych w sposób najbardziej efektywny kosztowo.

W ramach POIiŚ planowane jest stworzenie mechanizmów komplementarnego wsparcia zarówno dla technologii, które wygrywają aukcje (a więc o relatywnie wysokiej rentowności), jak również alternatywnie dla niedojrzałych i innowacyjnych inwestycji, nie biorących udziału w aukcjach.

Ostateczne rozstrzygnięcie o zakresie i formie wsparcia nastąpi po aktualizacji rekomendacji z oceny ex-ante, dokonanej po nowelizacji ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.